

PROCEDURA DE TRANZACȚIONARE ÎN RINGUL CONTRACTELOR BILATERALE PENTRU ENERGIE ELECTRICĂ**PROCEDURA B.R.M. DE TRANZACȚIONARE ÎN RINGUL CONTRACTELOR BILATERALE PENTRU ENERGIE ELECTRICĂ****TITLUL I DISPOZIȚII GENERALE****Art.1.**

Prezenta procedură cuprinde norme privind organizarea și funcționarea ringului contractelor bilaterale pentru energie electrică în cadrul pieței la disponibil administrate de S.C. Bursa Română Mărfuri S.A., denumită în continuare bursa, prin Direcția Operațiuni Tranzacții (DOT).

Art.2.

(1) În ringul contractelor bilaterale pentru energie electrică se pot derula tranzacții pentru una dintre următoarele durate de utilizare a puterii:

- a) putere medie orară constantă pe perioada de ofertă (oferte în bandă);
- b) ofertă pe două sau mai multe paliere de putere medie orară constantă pe perioade orare zilnice bine definite (oferte în semibandă).

(2) Activul de tranzacționat reprezintă un contract bilateral de energie electrică, având la bază modelul elaborat de ANRE, fiind definit de bursă pe baza specificațiilor proprii sau pe baza solicitărilor brokerului inițiator.

(3) Prețul, acolo unde nu este altfel menționat, va fi exprimat în lei/MWh cu 2 zecimale.

Art.3.

(1) În ringul de tranzacționare poate introduce ordine de vânzare/cumpărare orice societate comercială care este membru acționar sau membru afiliat al SC BRM SA și care a obținut statutul de societate de brokeraj.

(2) Societățile de brokeraj introduc ordine de tranzacționare în piață prin intermediul brokerilor, persoane fizice angajate în cadrul acestor societăți.

(3) Atât pentru ordinele de vânzare, cât și pentru ordinele de cumpărare, brokerul trebuie să comunice bursei clientul pe contul căruia tranzacționează fiecare ordin introdus în piață.

(4) Pentru identificarea fiecărui client, în situația tranzacționării electronice, bursa va alocă un cod alfanumeric.

Art.4.

Societățile de brokeraj pot primi și introduce ordine de vânzare/cumpărare în nume și pe cont propriu, în calitatea lor de producător, furnizor sau consumator eligibil și/sau în nume propriu și pe contul clienților în baza contractului de mandat încheiat cu aceștia, în calitatea acestora de producători, furnizori sau consumatori eligibili.

Art.5.

(1) Pentru a introduce ordine pe cont propriu și/sau pe contul clienților, societatea de brokeraj va depune la bursă un dosar de agreare.

(2) În cazul în care societatea de brokeraj depune oferte în nume propriu aceasta va depune propriile documente solicitate în dosarul de agreare.

PROCEDURA DE TRANZACȚIONARE ÎN RINGUL CONTRACTELOR BILATERALE PENTRU ENERGIE ELECTRICĂ

(3) În cazul în care societatea de brokeraj depune oferte pe contul clienților aceasta va depune în dosarul de agreare documentele clienților respectivi.

(4) Dosarul de agreare este valabil pentru o perioadă de un an de la data depunerii.

(5) Brokerul va putea introduce în sistem ordinele numai după validarea de către bursă a dosarului de agreare a societății pe contul căreia sunt acestea introduse.

(6) Bursa va fi înștiințată de către societatea de brokeraj asupra modificării oricăror componente ale dosarului de agreare propriu și/sau ale dosarelor de agreare ale clienților societății.

Art.6.

Dosarul de agreare va cuprinde următoarele documente:

a) certificat constatator emis de către Oficiul Registrului Comerțului, în original sau în copie, cu cel mult 90 de zile înainte de data depunerii;

b) copie de pe licența și anexa licenței emisă de către Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei, pentru participanții care sunt producători sau furnizori;

c) dovada încheierii cu Transelectrica SA a Convenției de Asumare a Responsabilității Echilibrării sau Transferării acestei responsabilități și, dacă este cazul, a încheierii Convenției de Participare la Piața de Echilibrare, pentru participanții care sunt obligați să aibă încheiate astfel de convenții.

Art.7.

În conformitate cu prevederile Regulamentului Bursei Române de Mărfuri privind organizarea și funcționarea pieței la disponibil, procedurile de tranzacționare utilizate în cadrul ringului contractelor bilaterale pentru energie electrică sunt:

a) procedura de tranzacționare dublu competitivă;

b) procedura de tranzacționare simplu competitivă;

c) procedura de tranzacționare directă.

Art.8.

Atât la ședințele de tranzacționare organizate prin strigare cât și la cele organizate în sistem electronic, pot participa și observatori. Pentru a asista la ședința de tranzacționare în calitate de observatori persoanele doritoare vor depune o cerere la Direcția Operațiuni Tranzacții, Președintele Director General al Bursei Române de Mărfuri urmând a decide asupra cererii, dar nu mai târziu de 24 de ore înainte de începerea ședinței de tranzacționare, dacă momentul depunerii cererii permite acest lucru, informând în acest sens solicitantul.

Art.9.

(1) Mărimea contractului pentru oricare activ de tranzacționat va fi calculată utilizând formula $M_c = P * H * N_z$, unde:

- P este puterea medie negociată;

- H este numărul de ore de livrare din zi, conform definiției activului de tranzacționat;

- N_z este numărul de zile de livrare conform definiției activului de tranzacționat.

PROCEDURA DE TRANZACȚIONARE ÎN RINGUL CONTRACTELOR BILATERALE PENTRU ENERGIE ELECTRICĂ

(2) În oricare perioadă de livrare care conține intervalul orar 03:00 ÷ 04:00 al zilei în care se face trecerea de la orarul de iarnă la cel de vară, respectiv de la orarul de vară la cel de iarnă, mărimea contractului se va corecta astfel:

- o oră în minus de livrare în situația trecerii de la orarul de iarnă la cel de vară;
- o oră în plus de livrare în situația trecerii de la orarul de vară la cel de iarnă.

(3) În conformitate cu art.3 lit. j din Legea nr. 357 privind bursele de mărfuri dacă între momentul tranzacționării și momentul începerii livrării sunt mai mult de 10 zile lucrătoare și nu mai mult de 18 luni față de momentul finalizării livrării, contractul este un contract forward. La stabilirea perioadei de livrare a activelor de tranzacționat se va ține seama de aceste termene.

TITLUL II PROCEDURA DE TRANZACȚIONARE DUBLU COMPETITIVĂ**Art.10.**

Procedura de tranzacționare dublu competitivă presupune tranzacționarea contractelor bilaterale pentru energie electrică definite de bursă.

Art.11.

(1) Duratele de utilizare a puterii care se pot folosi la definirea unui activ de tranzacționat pentru procedura dublu competitivă sunt:

- [0 ÷ 24); bandă;
- [07:00 ÷ 23:00); vârf de sarcină;
- [23:00 ÷ 07:00); gol de sarcină;
- [08:00 ÷ 20:00);
- [20:00 ÷ 08:00);
- orice altă durată acceptată de Consiliul de Administrație al bursei.

(2) Perioadele de livrare care se pot folosi la definirea unui activ de tranzacționat pentru procedura dublu competitivă sunt:

- luna, situație în care prima zi de livrare va fi ziua de întâi a lunii de livrare;
- trimestrul, situație în care prima zi de livrare va fi 1 ianuarie, 1 aprilie, 1 iulie sau 1 octombrie;
- semestrul, situație în care prima zi de livrare va fi 1 ianuarie sau 1 iulie;
- anul, situație în care prima zi de livrare va fi 1 ianuarie;
- orice altă perioadă acceptată de Consiliul de Administrație al bursei.

(3) Lansarea la tranzacționare a unui activ de tranzacționat pentru procedura dublu competitivă se face cu cel puțin 30 de zile calendaristice înainte de prima zi de livrare.

(4) Consiliul de Administrație al bursei poate decide eliminarea unei durate de utilizare sau a unei perioade de livrare.

Art.12.

Ședințele de tranzacționare se pot desfășura în sistem electronic sau prin strigare.

PROCEDURA DE TRANZACȚIONARE ÎN RINGUL CONTRACTELOR BILATERALE PENTRU ENERGIE ELECTRICĂ**Secțiunea I – Derularea ședinței de tranzacționare prin strigare****Art.13.**

(1) În vederea participării la ședința de tranzacționare, brokerii transmit bursei ordinul/ordinele de tranzacționare, menționând cantitatea, prețul și atributul Total/Parțial cel mai târziu cu o oră înaintea începerii ședinței de tranzacționare.

(2) Ordinul este validat de bursă doar dacă societatea de brokeraj emitentă a ordinului are în contul de garanții o sumă disponibilă mai mare sau egală cu valoarea garanției necesară în cazul tranzacționării ordinului.

Art.14.

(1) **În etapa de deschidere**, brokerii prezenți în ring primesc un număr de ordine înscris pe un jeton de participare, prin tragere la sorți, valabil pentru identificarea acestora până la finalul ședinței de tranzacționare.

(2) Coordonatorul de ședință va anunța activele de tranzacționat programate pentru ședința respectivă, precum și ordinele introduse în piață.

Art.15.

(1) **Etapă de tranzacții libere** se va desfășura separat, pentru fiecare activ de tranzacționat în parte.

(2) Coordonatorul de ședință anunță activul de tranzacționat și toate ordinele înregistrate pentru acesta.

(3) În etapa de tranzacții libere, brokerii ale căror ordine au fost validate pot întreține propriile ordine, după cum urmează:

- i. modificarea prețului;
- ii. modificarea cantității;
- iii. modificarea atributului.

(4) Modificarea ordinului se anunță cu voce tare, în ring, de către broker și este înregistrată de către coordonatorul de ședință.

(5) Dacă în această etapă se anunță același preț pentru un ordin de vânzare și un ordin de cumpărare, iar atributul ordinului cu cantitatea mai mare este Parțial, se încheie tranzacție pentru cea mai mică dintre cantitățile celor două ordine, la prețul respectiv, rămânând la tranzacționare doar cantitatea excedentară din ordinul cu cantitatea mai mare. Dacă cele două ordine au aceeași cantitate atunci ele se tranzacționează integral.

(6) Dacă în această etapă se anunță două ordine, unul de vânzare și unul de cumpărare, iar prețul ordinului de vânzare este mai mic decât cel al ordinului de cumpărare și atributul ordinului cu cantitatea mai mare este Parțial, se încheie tranzacție pentru cea mai mică dintre cantitățile celor două ordine, la prețul ordinului care a fost anunțat primul cu prețul respectiv, rămânând la tranzacționare doar cantitatea excedentară din ordinul cu cantitatea mai mare. Dacă cele două ordine au aceeași cantitate atunci ele se tranzacționează integral la prețul menționat mai sus.

(7) Dacă, în situația modificării prețului unui ordin, condiția de egalitate de preț menționată la alin. 5 este îndeplinită pentru două sau mai multe ordine de pe sensul contrar, atunci secvența specificată la alin. 5 se execută pentru fiecare dintre acestea în ordinea anunțării lor la acest preț.

(8) Dacă, în situația modificării prețului unui ordin, condiția menționată la alin. 6 este îndeplinită pentru două sau mai multe ordine de pe sensul contrar,

PROCEDURA DE TRANZACȚIONARE ÎN RINGUL CONTRACTELOR BILATERALE PENTRU ENERGIE ELECTRICĂ

atunci secvența specificată la alin. 6 se execută de la ordinul cu prețul cel mai bun către ordinul cu prețul cel mai slab (prețul cel mai bun este prețul cel mai mare în cazul ordinelor de cumpărare, respectiv prețul cel mai scăzut în cazul ordinelor de vânzare). Dacă printre ordinele de sens contrar care îndeplinesc condiția specificată la alin. 6 există două sau mai multe ordine având același preț, tranzacționarea acestora se va face în ordinea menționată la alin. 7.

(9) Dacă în această etapă nu se mai înregistrează nicio modificare a ordinelor introduse în piață, într-un interval de aproximativ 1 minut, coordonatorul de ședință va proceda după cum urmează:

- a) anunță cel mai bun preț de vânzare, respectiv de cumpărare, oferit și numărul brokerului care a introdus ordinul însoțit de mențiunea "o dată"; după ce așteaptă încă aproximativ 5 secunde, repetă anunțul însoțit de mențiunea "de două ori" și, după o nouă așteptare de aproximativ 5 secunde, repetă anunțul însoțit de mențiunea "de trei ori";
- b) dacă în oricare dintre perioadele de la litera anterioară, se mai face o îmbunătățire a prețului unuia dintre ordine sau se modifică atributul din Total în Parțial, modificare care duce la efectuarea unei tranzacții, etapa de tranzacții libere se reia;
- c) în cazul în care, în urma anunțurilor menționate la punctul a) nu se mai înregistrează nicio îmbunătățire a prețurilor, coordonatorul de ședință anunță încheierea etapei de tranzacții libere.

Art.16.

În **etapa de închidere a ședinței**, coordonatorul de ședință anunță pentru fiecare activ de tranzacționat în parte, tranzacțiile efectuate și ordinele rămase netranzacționate.

Secțiunea II – Derularea ședinței de tranzacționare electronică**Art.17.**

Ședințele de tranzacționare se desfășoară săptămânal, în fiecare zi de vineri.

Art.18.

(3) Orarul ședințelor de tranzacționare este următorul:

- 10:00 ora României ora de începere a ședinței de tranzacționare;
- 14:00 ora României ora de terminare a ședinței de tranzacționare.

(2) În funcție de data și numărul de ordine introduse, ziua de desfășurare și orarul pot fi modificate de către directorul DOT.

Art.19.

(1) Începând cu ora de deschidere a ședinței de tranzacționare brokerii introduc ordine. Acestea sunt validate numai dacă îndeplinesc, cumulativ, următoarele condiții:

- a) menționarea cantității, a prețului și a atributului Total/Parțial;
- b) existența în contul de garanții a unei sume disponibile mai mare sau egală cu valoarea garanției necesară în cazul tranzacționării ordinului.

- (2) Ordinele introduse pot fi întreținute de brokeri după cum urmează:
- i. modificarea prețului;

PROCEDURA DE TRANZACȚIONARE ÎN RINGUL CONTRACTELOR BILATERALE PENTRU ENERGIE ELECTRICĂ

- ii. modificarea cantității;
- iii. modificarea atributului.

(3) Dacă se înregistrează același preț pentru un ordin de vânzare și un ordin de cumpărare, iar atributul ordinului cu cantitatea mai mare este Parțial, se încheie tranzacție pentru cea mai mică dintre cantitățile celor două ordine, la prețul respectiv, rămânând la tranzacționare doar cantitatea excedentară din ordinul cu cantitatea mai mare. Dacă cele două ordine au aceeași cantitate atunci ele se tranzacționează integral.

(4) Dacă în această etapă se înregistrează două ordine, unul de vânzare și unul de cumpărare, iar prețul ordinului de vânzare este mai mic decât cel al ordinului de cumpărare și atributul ordinului cu cantitatea mai mare este Parțial, se încheie tranzacție, pentru cea mai mică dintre cantitățile celor două ordine, la prețul ordinului care a fost introdus/actualizat primul în piață la prețul respectiv, rămânând la tranzacționare doar cantitatea excedentară din ordinul cu cantitatea mai mare. Dacă cele două ordine au aceeași cantitate atunci ele se tranzacționează integral la prețul menționat mai sus.

(5) Dacă, în situația modificării prețului unui ordin, condiția de egalitate de preț menționată la alin. 3 este îndeplinită pentru două sau mai multe ordine de pe sensul contrar, atunci secvența specificată la alin. 3 se execută pentru fiecare dintre acestea în ordinea introducerii/actualizării în piață la acest preț.

(6) Dacă, în situația modificării prețului unui ordin, condiția menționată la alin. 4 este îndeplinită pentru două sau mai multe ordine de pe sensul contrar, atunci secvența specificată la alin. 4 se execută de la ordinul cu prețul cel mai bun către ordinul cu prețul cel mai slab. Dacă printre ordinele de sens contrar care îndeplinesc condiția specificată la alin. 4 există două sau mai multe ordine având același preț, tranzacționarea acestora se va face în ordinea menționată la alin. 5.

TITLUL III PROCEDURA DE TRANZACȚIONARE SIMPLU COMPETITIVĂ**Secțiunea I – Definirea activului de tranzacționat****Art.20.**

Procedura de tranzacționare simplu competitivă presupune definirea de către bursă a activului de tranzacționat pe baza comenzii transmise de un broker inițiator. Pentru acest activ, brokerul inițiator are drept exclusiv de introducere a ordinelor, pentru unul dintre sensuri (vânzare/cumpărare). Ceilalți brokeri au dreptul de a înregistra numai ordine de sens contrar sensului ordinului introdus de brokerul inițiator.

Art.21.

(1) Pentru generarea activului de tranzacționat, brokerul inițiator transmite către bursă o comandă cu menționarea următoarelor elemente:

- a) cantitate;
- b) intervale orare de livrare;
- c) punctul de livrare, în situația în care clientul brokerului inițiator este un consumator eligibil;
- d) perioada de livrare;
- e) precizări și eventuale amendamente la contractul cadru;

PROCEDURA DE TRANZACȚIONARE ÎN RINGUL CONTRACTELOR BILATERALE PENTRU ENERGIE ELECTRICĂ

- f) plafonul de preț, care poate fi făcut public la lansarea activului de tranzacționat, în funcție de opțiunea ordonatorului;
- g) data la care se dorește a se organiza ședința de tranzacționare;
- h) în cazul ordinelor inițiatoare de cumpărare introduse de consumatorii eligibili, dovada îndeplinirii condițiilor legale privind schimbarea furnizorului de energie electrică;
- i) orice alte elemente considerate necesare în definirea activului de tranzacționat.

(2) Comanda va fi însoțită de dovada existenței în contul de garanții a unei sume disponibile mai mare sau egală cu valoarea garanției necesară în cazul tranzacționării ordinului.

(3) Comanda se va transmite bursei în una din următoarele forme:

- în formă scrisă transmisă prin fax sau prin poștă;

- în format electronic: e-mail sau formular on-line aferent software-ului de tranzacționare.

(4) Comanda de înregistrare a unui activ de tranzacționat se transmite bursei cu cel puțin 10 zile înainte de data ședinței de tranzacționare.

(5) În situația în care brokerul inițiator justifică urgența tranzacției, bursa programează ședințe de tranzacționare într-un termen mai scurt decât cel anterior menționat.

Art.22.

(1) Bursa generează și publică activul de tranzacționat cu cel puțin o săptămână înainte de data ședinței de tranzacționare.

(2) În condițiile prevăzute de art. 21 (5), bursa va genera și publica activul de tranzacționat într-o perioadă mai mică de 7 zile.

(3) Bursa își rezervă dreptul de a nu valida acele comenzi care sunt formulate astfel încât, în mod evident, nu pot fi tranzacționate, cum ar fi:

- anunțarea/introducerea unui preț incorect de către brokerul inițiator;
- cantitatea nerealistă.

(4) Validarea unei comenzi presupune dreptul brokerului inițiator de a introduce un ordin inițiator.

Art.23.

Ședințele de tranzacționare se pot desfășura în sistem electronic sau prin strigare.

Secțiunea II – Publicitatea activelor de tranzacționat**Art.24.**

(1) În situația în care tranzacționarea este electronică, din momentul generării, bursa afișează în sistem detaliile complete ale activului de tranzacționat.

(2) În situația în care tranzacționarea se face prin strigare, din momentul generării, bursa afișează pe site detaliile complete ale activului de tranzacționat și transmite mesaje SMS tuturor brokerilor înregistrați pe această piață.

(3) Bursa poate transmite și comunicate de presă pe fax, poștă electronică sau alte canale de comunicare prin care să anunțe activele de tranzacționat și data la care acestea sunt programate în vederea tranzacționării.

PROCEDURA DE TRANZACȚIONARE ÎN RINGUL CONTRACTELOR BILATERALE PENTRU ENERGIE ELECTRICĂ**Secțiunea III – Derularea ședinței de tranzacționare prin strigare****Art.25.**

(1) În vederea participării la ședința de tranzacționare, brokerii transmit bursei ordinele de tranzacționare ca răspuns la ordinele inițiatoare, menționând cantitatea, prețul și atributul cel mai târziu cu o oră înaintea începerii ședinței de tranzacționare.

(2) Ordinul de sens contrar sensului ordinului inițiator este validat de bursă doar dacă societatea de brokeraj emitentă are în contul de garanții o sumă disponibilă mai mare sau egală cu valoarea garanției necesară în cazul tranzacționării ordinului.

Art.26.

(1) În deschiderea ședinței de tranzacționare, brokerii prezenți în ring primesc un număr de ordine înscris pe un jeton de participare, prin tragere la sorți, valabil pentru identificarea acestora până la finalul ședinței de tranzacționare.

(2) Coordonatorul de ședință va anunța activele de tranzacționat programate pentru ședința respectivă, precum și ordinele introduse în piață de către brokerii inițiatori, urmând ca licitația cu strigare să se desfășoare separat, pentru fiecare activ de tranzacționat în parte.

Art.27.

(1) În deschiderea licitației cu strigare, coordonatorul de ședință anunță activul de tranzacționat, toate ordinele de sens contrar sensului ordinului introdus de brokerul inițiator, pasul principal, pasul de rezervă și pasul final.

(2) Faza I a licitației cu strigare

i. Coordonatorul de ședință anunță:

- numele participanților și numărul de ring asociat acestora;

- cel mai mic preț solicitat, care devine prețul de pornire al ședinței de licitație cu strigare;

- pasul principal, pasul de rezervă și pasul final.

ii. Pasul principal și pasul de rezervă pot fi modificați în timpul ședinței de licitație de către coordonatorul de ședință, în situația în care pașii anunțați anterior conduc la trenarea nejustificată a ședinței de licitație cu strigare.

(3) Faza a II-a a ședinței de licitație cu strigare

Participanții își vor formula oferta, la prețul anunțat de coordonatorul de ședință, prin ridicarea numărului de ring, iar coordonatorul de ședință va consemna și va anunța cu voce tare numerele de ring ale brokerilor care s-au angajat la prețul anunțat.

Atunci când mai mulți brokeri formulează oferte la prețul anunțat anterior, coordonatorul de ședință reduce prețul cu pasul fixat și îl anunță; reducerea succesivă a prețului licitat anterior se realizează până în momentul în care un singur broker licitează la prețul anunțat. În cazul în care la un anumit pas, un broker nu licitează prin ridicarea numărului de ring, acesta nu mai poate să reintre în licitație la pașii următori, rămânând, în funcție de opțiunea brokerului inițiator, cu statut de rezervă.

Atunci când la ultimul preț anunțat se ridică un singur număr de ring, după o așteptare de aproximativ 5 secunde, coordonatorul de ședință anunță "o dată"; după ce așteaptă încă aproximativ 5 secunde, anunță "de două ori" și, după o

PROCEDURA DE TRANZACȚIONARE ÎN RINGUL CONTRACTELOR BILATERALE PENTRU ENERGIE ELECTRICĂ

nouă așteptare de aproximativ 5 secunde, anunță "adjudecat" și numărul de ring al brokerului, însoțind anunțurile cu o lovitură de ciocan.

Dacă în perioada de așteptare, se mai angajează la ultimul preț anunțat unul sau mai mulți brokeri, licitația continuă, prin reducerea prețului cu pasul fixat.

În cazul în care la un anumit preț anunțat nu se angajează nici un broker, deși la prețul anterior au licitat cel puțin doi, coordonatorul de ședință procedează la trei strigări consecutive ale prețului, la intervale de aproximativ 5 secunde, iar în final anunță continuarea licitației, prin reducerea prețului anterior cu pasul de rezervă.

În cazul în care la ultimul pas anunțat se angajează un singur broker, acesta va fi declarat câștigător al licitației cu strigare.

Dacă în perioada de așteptare, se mai angajează la ultimul preț anunțat unul sau mai mulți brokeri, licitația continuă, prin reducerea prețului cu pasul de rezervă.

În cazul în care la un anumit preț anunțat nu se angajează nici un broker, deși la prețul anterior au licitat cel puțin doi, coordonatorul de ședință procedează la trei strigări consecutive ale prețului, la intervale de aproximativ 5 secunde, iar în final anunță continuarea licitației, prin reducerea prețului anterior cu pasul final.

În cazul în care la ultimul pas anunțat se angajează un singur broker, acesta va fi declarat câștigător al licitației cu strigare.

În situația în care la un anumit preț, obținut prin reducerea cu pasul final, nu se angajează nici un broker, coordonatorul de ședință va anunța încheierea licitației la prețul anterior.

Art.28.

(1) La finalul licitației cu strigare, coordonatorul de ședință anunță pentru fiecare activ de tranzacționat în parte, clasamentul final al ordinelor de sens contrar primite la ordinele inițiatore și solicită brokerului inițiator să comunice plafonul de preț acceptat.

(2) În situația în care există două sau mai multe ordine de sens contrar sensului ordinului inițiator, cu același preț, tranzacțiile se încheie în ordinea crescătoare a numerelor de ring.

(3) Pentru ordinele de sens contrar ale căror prețuri se încadrează în plafonul comunicat de brokerul inițiator, se încheie tranzacții în ordinea prețurilor din clasamentul final, având în vedere totodată atributul ordinelor, până la acoperirea integrală a cantității solicitate în ordinul inițiator. Prețul de încheiere al tranzacțiilor este prețul fiecărui ordin de sens contrar în parte, menționat în clasamentul final.

(4) În situația în care nu se realizează tranzacționarea integrală a cantității solicitate în ordinul inițiator, se desfășoară o etapă suplimentară de negociere între brokerul inițiator și brokerii emitenți ai ordinelor de sens contrar, în ordinea prețurilor din clasamentul final, până la acoperirea cantității solicitate. În această etapă, cantitatea din ordinul inițiator poate fi modificată de către brokerul inițiator pentru a se încadra în plafonul de preț comunicat.

(5) În situația în care, la sfârșitul ședinței de tranzacționare, ordinul inițiator nu este integral tranzacționat, brokerul inițiator are următoarele opțiuni:

- a) poate solicita brokerilor cu care a încheiat tranzacții, în ordinea prețurilor oferite de aceștia, suplimentarea cantității, cu condiția menținerii prețului ofertat;

PROCEDURA DE TRANZACȚIONARE ÎN RINGUL CONTRACTELOR BILATERALE PENTRU ENERGIE ELECTRICĂ

- b) dacă mai există în piață ordine de sens contrar sensului ordinului inițiator netranzacționate, datorită prețului dezavantajos, poate amâna decizia privind acceptarea acestor ordine cu un termen de maxim 24 de ore de la data închiderii ședinței. În cazul în care în acest termen brokerul inițiator nu comunică bursei decizia sa finală, ordinele de sens contrar sensului ordinului inițiator vor fi considerate expirate, tranzacția nemaiputând fi încheiată;
- c) poate decide reintroducerea ordinului inițiator pentru cantitatea rămasă neacoperită într-o ședință de tranzacționare la o dată ulterioară; în situația în care, pentru reintroducerea ordinului la tranzacționare, prețul este modificat, brokerul inițiator va comunica bursei valoarea acestuia;
- d) poate decide anularea ordinului pentru cantitatea rămasă neacoperită.

Secțiunea IV – Derularea ședinței de tranzacționare electronică**Art.29.**

Ședințele de tranzacționare se desfășoară săptămânal, în fiecare zi de vineri.

Art.30.

(1) Orarul ședințelor de tranzacționare este următorul:

- 10:00 ora României ora de începere a ședinței de tranzacționare;
- 14:00 ora României ora de terminare a ședinței de tranzacționare.

(2) În funcție de data și numărul de ordine introduse, ziua de desfășurare și orarul pot fi modificate de către directorul DOT.

Art.31.

(1) Brokerul inițiator introduce ordinul care va fi validat de către bursă numai dacă acesta îndeplinește, cumulativ, următoarele condiții:

- a) menționarea cantității;
- b) menționarea atributului Total/Parțial;
- c) menționarea prețului cu condiția ca acesta să fie egal sau mai bun decât prețul menționat la definirea activului de tranzacționat (art. 21, alin. 1, lit. f).

(2) La ordinul introdus de brokerul inițiator se pot introduce ordine de sens contrar cu menționarea următoarelor elemente, sub sancțiunea invalidării ordinului:

- a) cantitate;
- b) atribut;
- c) preț.

(3) Ordinul de sens contrar sensului ordinului inițiator este validat de sistem numai dacă societatea de brokeraj emitentă a ordinului de sens contrar sensului ordinului inițiator are în contul de garanții o sumă disponibilă mai mare sau egală cu valoarea garanției necesară în cazul tranzacționării ordinului.

(4) Ordinele introduse pot fi întreținute de brokeri după cum urmează:

- a) ordinul inițiator:
  - i. modificarea prețului;
  - ii. modificarea cantității;
  - iii. modificarea atributului din Total în Parțial.
- b) ordinul de sens contrar:

PROCEDURA DE TRANZACȚIONARE ÎN RINGUL CONTRACTELOR BILATERALE PENTRU ENERGIE ELECTRICĂ

- a) îmbunătățirea prețului (reducere în cazul ordinelor de vânzare și creștere în cazul ordinelor de cumpărare);
- b) creșterea cantității;
- c) modificarea atributului din Total în Parțial.

Art.32.

(1) Condiția de timp înseamnă că în situația în care două sau mai multe ordine îndeplinesc condițiile de preț și de atribut (descrise în alineatele următoare) pentru efectuarea unei/unor tranzacții, tranzacționarea se face doar după trecerea unui interval de timp (Δt) care se scurge din momentul îndeplinirii condițiilor de preț și atribut. Dacă în perioada scurgerii intervalului de timp menționat anterior condițiile de tranzacționare se schimbă, intervalul de timp rămas se resetează (devine egal cu intervalul inițial de timp).

(2) Dacă, după scurgerea intervalului de timp Δt , se înregistrează același preț pentru ordinul inițiator și pentru un ordin de sens contrar acestuia, iar atributul ordinului cu cantitatea mai mare este Parțial, se încheie tranzacție pentru cea mai mică dintre cantitățile celor două ordine, la prețul respectiv, rămânând la tranzacționare doar cantitatea excedentară din ordinul cu cantitatea mai mare. Dacă cele două ordine au aceeași cantitate atunci ele se tranzacționează integral.

(3) Dacă, după scurgerea intervalului de timp Δt , ordinul inițiator și un ordin de sens contrar acestuia îndeplinesc condiția ca prețul ordinului de vânzare să fie mai mic decât cel al ordinului de cumpărare și atributul ordinului cu cantitatea mai mare este Parțial, se încheie tranzacție, pentru cea mai mică dintre cantitățile celor două ordine la prețul ordinului de sens contrar sensului ordinului inițiator, rămânând la tranzacționare doar cantitatea excedentară din ordinul cu cantitatea mai mare. Dacă cele două ordine au aceeași cantitate atunci ele se tranzacționează integral la prețul menționat mai sus.

(4) Dacă, după scurgerea intervalului de timp Δt , condiția de egalitate de preț menționată la alin. 2 este îndeplinită de ordinul inițiator și de două sau mai multe ordine de pe sensul contrar acestuia, atunci secvența specificată la alin. 2 se execută pentru fiecare dintre acestea în ordinea introducerii/actualizării în piață la acest preț.

(5) Dacă, după scurgerea intervalului de timp Δt , condiția menționată la alin. 3 este îndeplinită de ordinul inițiator și de două sau mai multe ordine de pe sensul contrar acestuia, atunci secvența specificată la alin. 3 se execută de la ordinul cu prețul cel mai bun către ordinul cu prețul cel mai slab de pe sensul contrar sensului ordinului inițiator. Dacă printre ordinele de sens contrar sensului ordinului inițiator care îndeplinesc condiția specificată la alin. 3 există două sau mai multe ordine având același preț, tranzacționarea acestora se va face în ordinea menționată la alin. 4.

(6) În situația în care, la sfârșitul ședinței de tranzacționare, ordinul inițiator nu este integral tranzacționat, brokerul inițiator are următoarele opțiuni:

- a) dacă mai există în piață ordine de sens contrar sensului ordinului inițiator netranzacționate, datorită prețului sau datorită atributului Total al ordinului inițiator, poate amâna decizia privind acceptarea acestor ordine cu un termen de maxim 24 de ore de la data închiderii ședinței. În acest termen brokerul inițiator poate modifica prețul sau atributul ordinului inițiator astfel încât să se efectueze una sau mai multe tranzacții;

PROCEDURA DE TRANZACȚIONARE ÎN RINGUL CONTRACTELOR BILATERALE PENTRU ENERGIE ELECTRICĂ

- b) poate decide reintroducerea ordinului inițiator pentru cantitatea rămasă neacoperită într-o ședință de tranzacționare la o dată ulterioară; în situația în care, pentru reintroducerea ordinului la tranzacționare, prețul este modificat, brokerul inițiator va comunica bursei valoarea acestuia;
- c) poate decide anularea ordinului pentru cantitatea rămasă neacoperită.

TITLUL IV PROCEDURA DE TRANZACȚIONARE DIRECTĂ**Art.33.**

Procedura de tranzacționare directă este procedura de tranzacționare în cadrul căreia, pentru un activ de tranzacționat, sunt introduse un singur ordin de vânzare și un singur ordin de cumpărare.

Art.34.

Tranzacționarea directă presupune negocierea directă între cei doi brokeri și, în cazul realizării acordului de voință, semnarea contractului de bursă.

Art.35.

Dispozițiile referitoare la constituirea garanțiilor și achitarea comisionului datorat bursei sunt aplicabile și în cazul tranzacționării directe.

TITLUL V CONTRACTUL DE BURSĂ ȘI RAPORTUL DE TRANZACȚIONARE**Art.36.**

(1) Încheierea unei tranzacții se consemnează într-un contract de bursă.

(2) Contractul de bursă va conține cel puțin următoarele clauze:

- a) activul de tranzacționat;
- b) părțile;
- c) cantitatea;
- d) prețul;
- e) orice alte elemente considerate a fi necesare.

(3) Contractul de bursă va fi contrasemnat și de coordonatorul de ședință.

Semnătura acestuia nu angajează răspunderea bursei pentru neexecutarea sau executarea necorespunzătoare ori parțială a tranzacției. Semnătura coordonatorului de ședință certifică respectarea regulamentelor și a procedurilor referitoare la tranzacționarea activului de tranzacționat.

(4) În situația în care sistemul electronic de tranzacționare al bursei nu permite semnarea electronică a contractului de bursă, acesta va fi semnat de către părțile în tranzacție pe format hârtie în maxim 48 de ore de la terminarea ședinței de tranzacționare.

(5) Contractul de bursă este redactat în trei exemplare, câte unul pentru fiecare parte și un exemplar pentru bursă.

Art.37.

(1) La sfârșitul fiecărei ședințe de tranzacționare, bursa emite raportul de tranzacționare în care sunt menționate următoarele elemente:

- a) activele de tranzacționat;
- b) ordinele inițiale introduse pentru fiecare activ de tranzacționat în parte;
- c) modificările ordinelor în cadrul ședinței de tranzacționare;

PROCEDURA DE TRANZACȚIONARE ÎN RINGUL CONTRACTELOR BILATERALE PENTRU ENERGIE ELECTRICĂ

- d) tranzacțiile încheiate cu menționarea cantităților, a prețurilor și a părților din contractele de bursă;
  - e) alte elemente relevante privind ședința de tranzacționare.
- (2) Raportul de tranzacționare va fi transmis în format electronic tuturor participanților la ședință.
- (3) Rezultatele ședinței de tranzacționare vor fi publicate pe site-ul bursei.

TITLUL VI CONTRACTUL BILATERAL PENTRU ENERGIE ELECTRICĂ**Art.38.**

(1) Contractul bilateral pentru energie electrică se încheie în baza contractului cadru elaborat de ANRE, cu precizările și eventualele amendamente specificate în ordinul inițiator și trebuie să respecte cel puțin următoarele:

- a) prețul este cel prevăzut în contractul de bursă;
- b) cantitatea este cea prevăzută în contractul de bursă;
- c) celelalte elemente precizate în contractul de bursă.

(2) Neexecutarea obligațiilor asumate în contractul bilateral pentru energie se sancționează cu arestarea garanției depuse la bursă de către partea în culpă conform Art. 42 (d).

(3) Orice act adițional la contractul bilateral de energie electrică neînregistrat la bursă este anulabil. Înregistrarea făcută de oricare dintre părți este opozabilă și celeilalte.

TITLUL VII GARANȚII**Art. 39.**

(1) Pentru a putea înregistra ordin în vederea tranzacționării în ringul contractelor bilaterale pentru energie electrică, societățile de brokeraj constituie la dispoziția bursei o garanție a cărei valoare este de 0,5 ÷ 1 % din valoarea estimată a tranzacției care se intenționează a se încheia, valoarea garanției fiind stabilită de către bursă pentru fiecare activ de tranzacționat.

(2) La introducerea/anunțarea/întreținerea ordinului garanția necesară se calculează ca produs dintre cantitatea și prețul din ordin și garanția anunțată procentual de către bursă pentru activul de tranzacționat.

Art. 40.

Garanția poate fi constituită în una dintre următoarele forme:

- a) ordin de plată;
- b) scrisoare de garanție bancară;
- c) numerar în limita disponibilităților legale;
- d) titluri de valoare;
- e) filă cec;
- f) bilet la ordin;
- g) alte forme acceptate de Consiliul de Administrație al bursei.

Art. 41.

(1) Garanția constituită de către societățile de brokeraj, în contul unui ordin pentru care s-a încheiat tranzacție, va rămâne la dispoziția bursei până la îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții:

- a) achitarea comisionului datorat bursei;

PROCEDURA DE TRANZACȚIONARE ÎN RINGUL CONTRACTELOR BILATERALE PENTRU ENERGIE ELECTRICĂ

b) primirea de la părțile implicate a confirmărilor reciproce de semnare a contractului bilateral pentru energie electrică, a dovezii constituirii garanției de bună execuție de către cumpărător și a dovezii de începere a livrărilor.

(2) În perioada menționată la alin. precedent, garanția constituită în contul ordinului tranzacționat nu va putea fi folosită pentru garantare în situația participării brokerului la tranzacționarea unui alt activ de tranzacționat.

Art. 42.

(1) Garanțiile constituite sunt pierdute de către societățile de brokeraj și vor fi utilizate de bursă pentru despăgubirea părții prejudiciate, în următoarele situații:

- a) brokerul inițiator nu încheie tranzacții în limita ultimului preț comunicat în etapa de închidere;
- b) brokerul nu semnează contractul de bursă la sfârșitul ședinței de tranzacționare;
- c) clientul societății de brokeraj sau societatea de brokeraj care a tranzacționat în nume și pe cont propriu nu semnează contractul bilateral pentru energie electrică în conformitate cu prevederile ordinului inițiator și a contractului de bursă;
- d) clientul cumpărător al societății de brokeraj sau societatea de brokeraj care a tranzacționat în nume și pe cont propriu având calitatea de cumpărător nu constituie garanția de bună execuție a contractului de vânzare – cumpărare energie electrică;
- e) clientul vânzător al societății de brokeraj sau societatea de brokeraj care a tranzacționat în nume propriu nu începe livrările de energie deși clientul cumpărător al societății de brokeraj sau societatea de brokeraj care a tranzacționat în nume propriu și-a îndeplinit obligațiile ce-i reveneau potrivit contractului bilateral pentru energie electrică.

(2) Partea prejudiciată este considerată bursa în situația în care societatea de brokeraj nu achită comisionul datorat bursei în termenul asumat.

(3) În situația îndeplinirii cumulative a condițiilor de la alin. (1) și alin. (2), bursa va vira părții prejudiciate garanția părții în culpă, după reținerea contravalorii comisionului neachitat.

Art. 43.

(1) După îndeplinirea obligațiilor prevăzute în art.41 lit.a și lit.b, garanția va fi pusă la dispoziția societății de brokeraj, aceasta având posibilitatea de a menține suma în contul de garanții în vederea unor tranzacții viitoare sau de a solicita restituirea acesteia.

(2) Restituirea garanțiilor se face, în orice situație, în termen de trei zile lucrătoare de la data depunerii unei cereri semnată și ștampilată în original la sediul bursei indicându-se, pentru cele constituite prin Ordin de Plată sau numerar, contul și banca unde se vor restitui banii.

TITLUL VIII COMISIOANE**Art.44.**

PROCEDURA DE TRANZACȚIONARE ÎN RINGUL CONTRACTELOR BILATERALE PENTRU ENERGIE ELECTRICĂ

Pentru ordinele pentru care s-a încheiat tranzacție, societățile de brokeraj vor plăti bursei comisioane calculate la valoarea de tranzacționare a ordinului, conform următoarei grile:

Mărimea contractului conform definiției din art. 9 alin 1. (MWh)	Procent din valoarea contractului
< 5.000	0,40%
[5000 ÷ 10.000]	0,25%
[10.001 ÷ 100.000]	0,20%
[100.001 ÷ 200.000]	0,15%
> 200.000	0,10%

Art.45.

Bursa își rezervă dreptul de a modifica și/sau completa prezenta procedură. Singura variantă opozabilă bursei este cea afișată pe site-ul acesteia.